

Jadwiga Chudziakowa, Olga Romanowska

Gzin, pow. Chełmno

Informator Archeologiczny : badania 8, 82-84

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

inwentaryzacyjnymi, w ramach których wykonano: plan sytuacyjno-wysokościowy w skali 1:500, planimetrię materiału powierzchniowego, pomiary magnetyczne i wiercenia świdrem ręcznym.

Badaniami objęto teren całego stanowiska - 25 arów. Ogółem zarejestrowano ponad 100 obiektów, w tym 2 piece, 3 paleniska, 4 dołki postępowe, 8 skupisk materiału i około 80 jam.

Osadnictwo kultury łużyckiej reprezentują jamy o gospodarczym pierwotnie przeznaczeniu oraz odkryte tuż pod powierzchnią skupiska materiału interpretowane jako pozostałości silnie zniszczonych budowli naziemnych. Wśród materiału źródłowego, w którym dominuje ceramika, zwraca uwagę duża stosunkowo ilość wytworów krzemianych i kamiennych / rozcieracze, gładziki, płytki/. Piece zachowane w dolnych partiach skonstruowane były z dużych kamieni ściśle przylegających do siebie, uszczelnionych drobno łupanymi płytkami i otoczkami.

We wnętrzu pieców znaleziono m.in. fragmenty ceramiki kultury przeworskiej /późny okres wpływów rzymskich/.

Badania nie będą kontynuowane.

DOBRZEŃ MAŁY, pow. Opole

patrz
okres wpływów rzymskich

DOMKOWO, pow. Ostróda

patrz
wczesne średniowiecze

DROCHLIN, pow. Włoszczowa
Stanowisko 1

patrz
okres wpływów rzymskich

FALBÓRZ, pow. Włocławek
Stanowisko A

patrz
neolit

GAŁÓW, pow. Sroda

patrz uzupełnienia 74

GZIN, pow. Chełmno

Katedra Archeologii
Uniwersytetu im. Mikołaja
Kopernika w Toruniu

Badania prowadziły dr Jadwiga Chudziakowa/autorka sprawozdania/ i mgr Olga Romanowska. Finansował WKZ w Bydgoszczy. Siódmy sezon badań. Gro-

dzisko kultury łużyckiej z okresu halszackiego
i lateńskiego.

W celu uzyskania całego przekroju przez grodzisko na linii północ-południe, kontynuowano badania w południowej części majdanu /ar 317, ćw. C/D i ar 335, ćw. C/D/.

Mięszkość warstwy kulturowej w tej partii obiektu znacznie się zwiększa, dochodzi bowiem do 2,55 m, co jest zrozumiałe ze względu na bliskość w tym miejscu wału grodu.

Na niewielkiej przestrzeni dwóch ćwiartek arowych odkryto siedem jam o charakterze odpadowym. Na szczególną uwagę zasługują trzy z odsłoniętych - są to jamy nr 67, 70 i 71.

Jama 67 w rzucie poziomym posiadała nieregularny kształt, wielkości 2,70 m x 2,30 m i głębokości 2,30 m. W centralnym punkcie jamy znajdowało się regularne nieckowate zagłębienie, wypełnione gliną. Średnica tej środkowej części jamy wynosiła 1,20 m. Część zewnętrzną, nieregularną w rzucie, stanowiła czarna tłusta ziemia ze szczątkami organicznymi. Nieckowata część jamy kończyła się na głębokości 68 cm. W dolnej partii jama przybierała kształt studniowaty. Podobnie jak większość jam odkrytych na tym stanowisku, nieckowata część jamy posiadała materiał zabytkowy, który należy datować na wczesny podokres lateński, natomiast na zawartość studniowatej części jamy składał się materiał zabytkowy datowany na podokres halszacki D. Analogicznie jak w wielu jamach odkrytych w latach poprzednich i w tej części jamy /wczesnolateńskiej/ występuje zwierzęcy materiał kostny przemieszany ze szczątkami ludzkimi. Zarówno na zwierzęcych jak i na ludzkich fragmentach kostnych występują ślady cięć i łupania.

Jama nr 70, tworząca w rzucie poziomym dość regularny krąg wielkości 1,80 m x 1,90 m, głębokości 4,00 m. Analogicznie jak w jamie 67, górna część posiadała nieckowaty kształt i sięgała do głębokości 1,20 m, dalej przybierała formę studniowatą. Jama ta zasługuje na szczególną uwagę, gdyż po raz pierwszy na tym obiekcie wystąpił w niej szkielet ludzki i to w jej studniowatej części /na głębokości 2,60 m/. Do tej pory zanotowano w materiale gzińskim dopiero dwa wypadki występowania kości ludzkich w zespole halszackim. Szkielet zalegał w pozycji pionowej zgiętej z rękoma opuszczonymi do stóp. Poza szkieletem ludzkim wypełnisko jamy niczym nie różniło się od typowej dla obiektu zawartości jam odpadowych. Zarówno w obrębie szkieletu, jak i w pozostałej części jamy, zanotowano występowanie znacznej ilości zwierzęcych fragmentów kostnych, ułamków ceramiki oraz przedmiotów wykonanych z metali i poroży. Chronologia tej jamy jest analogiczna do poprzednio omawianej.

Jama nr 71 - w rzucie poziomym stanowi nieregularny krąg wielkości 2,60 m x 2,80 m, głębokości 3,44 m. Kształt jej był analogiczny do dwóch wyżej omawianych jam. Nieckowata część, datowana na wczesny okres lateński sięga głębokości 1,30 m, dalej jama przybiera kształt studniowaty. Za

wartość jej górnej partii stanowiły ułamki naczyń, przedmioty wykonane z metali i poroży oraz duża ilość kości zwierzęcych, przemieszanych z kośćmi ludzkimi. W dolnej części wystąpiły duże ilości ułamków naczyń i zwierzęcy materiał kostny, brak jest natomiast kości ludzkich.

Jamy nr 67 i 71 potwierdzają uprzednie spostrzeżenia, że mieszkańcy grodu w Gzinie uprawiali na dużą skalę praktyki kanibalistyczne. Trudno jednak szkielet ludzki z jamy nr 70, wiązać z antropofagią. Zarówno fakt, że odsłonięto kompletny szkielet ludzki, jak i brak jakichkolwiek uszkodzeń kostnych, zdają się wykluczać możliwość wiązania tego wypadku z kanibalizmem. Interpretacja tego odkrycia jest niewątpliwie trudna i na obecnym etapie badań należy wstrzymać się od stawiania hipotez.

IGRZYCZNA, pow. Wejherowo

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadziła mgr Gabriela Jeziorska pod kierunkiem dr Jana Leona Łuki. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Gdańsku. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kultury wschodniopomorskiej okresu halsztackiego.

Badania prowadzono na południowym stoku pofałdowanego wzgórza morenowego, niejednolicie zagospodarowanego. Wzgórze oddalone jest o około 300 m. na północny-wschód od siedlisk wsi Igrzyczna. Przebadano rowami sondażowymi około 300 m². cmentarzyska. Wyeksplorowano sześć grobów o różnym stanie zachowania. Tylko jeden z sześciu był nie zniszczony. Wszystkie groby były wkopane w jasny, sypki piasek.

Południowo-zachodnią część wzgórza stanowi piaśnica, od lat eksploatowana przez miejscowych gospodarzy. Na krawędzi piaśnicy odkryto zniszczony grób skrzynkowy. Były to trzy pionowe kamienie płyty skrzyni oraz dno grobu wyłożone otoczkami. Czwarta płyta, ograniczająca grób od południa leżała na dnie piaśnicy. W grobie nie znaleziono śladów kości lub ceramiki. Przymuszczalnie popielnicę wyjął w całości nieznany sprawca.

W środkowej partii wzniesienia na leśnym nieużytku odkryto dwa groby, zaś w części wschodniej /szkółka leśna i pole orne/ - trzy. Dwa z wymienionych pięciu grobów posiadały jedynie resztki obudowy kamiennej, składającej się z otoczek, pośród których znajdowały się szczątki naczyń i kości ludzkich.

W dwóch dalszych, częściowo zniszczonych grobach cztero- i sześciopopielnicowych, znaleziono różnej wielkości i barwy /czernione i brunatne/ popielnice twarzowe i bez wyobrażenia twarzy, sąsiadujące w tym samym